

Sygnatura akt III C 1695/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Suhecka

Protokolant: Joanna Schultz

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa (...)S. z siedzibą w G.

przeciwko M. M., B. S. D.

- o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda (...) S. z siedzibą w G. na rzecz pozwanych M. M. i B. S. D. solidarnie kwotę 214 zł (dwieście czternaści złotych) tytułem kosztów procesu.

SSR Joanna Suhecka

Sygn. akt III C 1695/15

UZASADNIENIE

Powód (...) S. w G. w pozwie skierowanym przeciwko pozwany M. M. i B. S. D. wniósł o zasądzenie kwoty 646,90 zł z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

W pozwie wskazano, że powód na podstawie umowy z dnia 14 listopada 2011r. udzielił pożyczki w kwocie 5000 zł T. K., której pożyczkobiorca nie spłacał. W dniu (...) pożyczkobiorca zmarł, z mocy ustawy dziedziczą po nim córki, pozwane w sprawie, które odpowiadają za spłatę pożyczki solidarnie. Powód wskazał, że na dochodzoną kwotę składa się należność główna w kwocie 505,45 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki oraz skapitalizowane odsetki umowne i odsetki karne wynikające z nieterminowych płatności w łącznej kwocie 649,60 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 13 sierpnia 2015r. orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

W złożonym sprzeciwie pozwane zaskarżyły nakaz w całości i podniosły zarzut przedawnienia roszczenia.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie pozwu w całości. W odniesieniu do podniesionego zarzutu przedawnienia podał, że roszczenie z tytułu pożyczki stało się wymagalne z chwilą śmierci pożyczkobiorcy, tj. (...) i ulega 3-letniemu terminowi przedawnienia, który nie upłynął w dacie złożenia pozwu. Wyjaśnił dodatkowo, że kwota skapitalizowanych odsetek ujęta w pozwie, 141,44 zł dotyczy odsetek karnych od kwoty 505,45 zł za okres od 11 lipca 2013r. do dnia złożenia pozwu.

Na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2016r. strona pozwana podtrzymała swoje stanowisko w sprawie oraz podniosła, że powód nie wykazał roszczenia co do zasady i wysokości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 listopada 2011r. została zawarta umowa pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe o nr (...) między (...)S. w G. a T. K.. Jednocześnie z zawarciem umowy pożyczki pożyczkobiorca złożył deklarację członkowską uczestnictwa w Kasie. Na podstawie wskazanej umowy Kasa udzieliła T. K. pożyczki w kwocie 5000 zł na okres od 14 listopada 2011r. do 14 listopada 2016r. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej. Prowizja za udzielenie pożyczki wynosiła 230 zł. Według planu spłaty pożyczki z daty zawarcia umowy, spłata pożyczki miała następować w ratach w wysokości 139,55 zł powiększonej o koszty ubezpieczenia i opłatę członkowską, płatnych do 14-tego każdego miesiąca poczynając od 14 grudnia 2011r. W przypadku niespłacenia pożyczki lub jej raty w terminie, należność stawała się należnością przeterminowaną, od której pobierane są odsetki według stopy procentowej obowiązującej dla należności przeterminowanych, w wysokości nie wyższej niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Zgodnie z uchwałą nr 4 z dnia 12 maja 2009r. zarządu Kasy stopa procentowa dla należności przeterminowanych z pożyczek udzielonych od 20 lutego 2006r. wynosi czterokrotność kredytu lombardowego NBP.

W dniu 14 listopada 2011r. Kasa wypłaciła T. K. kwotę 4770 zł z tytułu udzielonej pożyczki.

Niesporne, a nadto: umowa pożyczki k. 14-15, plan spłaty pożyczki k. 91-92, deklaracja członkowska k. 90, wyciąg z regulaminu k. 16, uchwała nr 4 k. 19

W dniu (...) T. K. zmarł. Spadek po nim dziedziczą z mocy ustawy córki M. M. i B. S. D.. Nie został dokonany dział spadku. Członkostwo T. K. w Kasie z chwilą śmierci ustało, niespłacone zobowiązanie z tytułu pożyczki zostało postawione w stan natychmiastowej wykonalności.

Niesporne, a nadto odpis skrócony aktu zgonu k. 17, odpisy skróconych aktów małżeństwa k. 34-35, regulamin udzielania kredytów i pożyczek k. 79-82, statut k. 83-89.

Pismami z dnia 7 kwietnia 2015r. powód wezwał pozwane do zapłaty kwoty 715,64 zł, w tym kwoty 505,45 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki i kwoty 210,10 zł z tytułu odsetek.

Dowód: wezwania do zapłaty z potwierdzeniem odbioru k 20-23

Według raportu spłaty T. K. w chwili śmierci posiadał zadłużenie z tytułu pożyczki w kwocie 4530,47 zł, w tym 4458,69 zł z tytułu kapitału i 71,78 z tytułu odsetek. Według stanu na dzień 30 czerwca 2015r. stan zadłużenia z tytułu zaciągniętej pożyczki wynosi 772,90 zł, w tym 505,45 zł z tytułu kapitału, 126 z tytułu innych kosztów.

Dowód: raporty spłaty k. 36-37

W dniach 15 stycznia 2013r., 28 grudnia 2012r., 28 sierpnia 2012r., 30 lipca 2012r. 28 czerwca 2012r., 28 maja 2012r., 30 kwietnia 2012r., 28 marca 2012r., 28 lutego 2012r., 30 stycznia 2012r. zostały wobec T. K. wystawione i skierowane wezwania do zapłaty przeterminowanych należności.

Dowód: wezwania do zapłaty z dowodem nadania k. 94-124

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Powód dochodził należności z tytułu pożyczki udzielonej spadkodawcy pozwanych. Podstawę prawną żądania stanowił art. 720 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Fakt zawarcia przez strony pożyczki oraz warunki na jakiej została udzielona nie były kwestionowane, a nadto wynikały z dokumentów zaofiarowanych przez strony. Bezsporne również było, że na pozwanych przeszły w drodze

dziedziczenia obowiązki T. K. z tytułu zaciągniętego zobowiązania wobec Kasy. Przyjęcie spadku wprost przez córki zmarłego nastąpiło z mocy ustawy z upływem 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedziały się o śmierci spadkodawcy, a wobec braku ujawnienia dodatkowych okoliczności uznać należało, że nastąpiło to 8 maja 2013r. Pozwane będące reprezentowane przez zawodowego pełnomocnika nie podnosiły, że doszło do działu spadku, zasadnym było zatem przyjęcie, że ich odpowiedzialność za długi spadkowe jest zgodnie z art. 1034 § 1 k.c. solidarna. Przedmiotem sporu było pozostawanie zadłużenia z tytułu przedmiotowej pożyczki, a nadto rozstrzygnięciu podlegał zarzut przedawnienia.

W odniesieniu do tego ostatniego stwierdzić należy, że nie zachodziły podstawy do przyjęcia, że roszczenie jest przedawnione. Strona pozwana nie wskazała na jakiej podstawie wywodzi, że doszło do przedawnienia roszczeń objętych pozwem. Natomiast analiza niespornych okoliczności sprawy nakazuje uznać, że roszczenie –w zakresie dotyczącym należności z tytułu kapitału - zostało zgłoszone przed upływem terminu przedawnienia. Trzeba bowiem przyjąć, że zobowiązanie spłaty należności z tytułu pożyczki stało się w całości wymagalne z dniem ustania członkostwa T. K. w powodowej Kasie, tj. z chwilą jego śmierci, która nastąpiła w dniu 8 listopada 2012r. Zgodnie z § 15 pkt 4 Statutu (...) członkostwo w Kasie następuje na skutek śmierci członka. Na podstawie § 29 Regulaminu kredytów i pożyczek (...) w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Pozew został wniesiony w sprawie w dniu 30 czerwca 2015r., a zatem przed upływem trzyletniego terminu przewidzianego w art. 118 k.c. liczonego od dnia postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności. Co do przedawnienia roszczenia z tytułu skapitalizowanych odsetek, to biorąc pod uwagę wyjaśnienia powoda, iż na kwotę 141,44 zł składają się odsetki karne liczone od kwoty 505,45 zł za okres od 11 lipca 2013r. do dnia złożenia pozwu, to również to roszczenie nie uległo przedawnieniu przed złożeniem pozwu.

Sąd natomiast podzielił stanowisko strony pozwanej, iż roszczenie powoda nie zostało wykazane co do zasady i wysokości. Powód bowiem nie przedstawił takich dowodów, które pozwalałyby na ustalenie, że zadłużenie z tytułu pożyczki zaciągniętej przez spadkodawcę pozwanych wynosi dochodzoną kwotę i to zarówno co do należności z tytułu kapitału, jak i odsetek. Materiał, który zaoferował powód wywołuje liczne wątpliwości co do tego, w jaki sposób zadłużenie zostało przez powoda ustalone, jak następowała spłata pożyczki, kiedy powstały nieterminowe płatności, jakie opłaty dodatkowe naliczył powód i na jakiej podstawie. Sąd miał również na względzie, że powód przedłożył uzupełniający materiał dopiero po złożeniu sprzeciwu przez pozwane kwestionującego istnienie roszczenia w całości. Skoro w świetle stanowiska pozwanych powód widział potrzebę wyjaśnienia okoliczności dotyczących sposobu wyliczenia zadłużenia, to niezrozumiałym jest, dlaczego nie przedstawił w sposób kompleksowy materiału na tę okoliczność, lecz dokumenty źródłowe zaoferował w okrojonej wersji (w zasadzie jedynym dowodem na okoliczność spłaty zadłużenia jest historia rachunku), a nadto przedstawił własne zestawienia i wyliczenia, które nie znajdują oparcia w materiale źródłowych.

I tak, co godzi się zauważyć, to fakt, iż w okresie od uruchomienia pożyczki do końca października 2012r. na poczet spłaty kolejnych rat pożyczki od 1 do 11 przychodziły na rachunek do obsługi pożyczki przelewy w wysokości odpowiadającej kwocie, jaka zgodnie z harmonogramem miała zostać pobrana na poczet bieżącej raty, ubezpieczenia i składki członkowskiej. Brak było wypłat własnych z rachunku, jedynie w dniu 13 stycznia 2012r. nastąpiła, przed datą zapadalności kolejnej raty, wypłata z konta na kwotę 208 zł, która uniemożliwiła pokrycie w całości najbliższej należności. Powód jednak nie wyjaśnił ani nie wykazał zasadności pobierania z rachunku prowadzonego dla obsługi pożyczki opłaty w kwocie 5 zł. Co więcej jednak, jeśli porówna się dane zamieszczone w tabeli opracowanej przez powoda w piśmie procesowym stanowiącym odpowiedź na sprzeciw, w zakresie kwot, jakie były wpłacane na poczet umowy realizacji umowy pożyczki (k. 93-93v), dochodzi się do oczywistego wniosku, że nie odpowiadają one kwotom, które według wydruku z konta były pobierane na poczet należności związanych z pożyczką. Dla przykładu według tej tabeli w dniu 6 lutego 2012r. została wpłacona kwota 257,22 zł, a tymczasem z historii rachunku wynika, że w tym dniu na poczet trzeciej raty została wpłacona kwota 227,48 zł, a na spłatę kredytu została pobrana kwota 154,90 zł, zaś na spłatę ubezpieczenia kwota 72,58 zł. Łącznie zatem, według historii rachunku, została przeznaczona na należności z tytułu pożyczki kwota 227,48 zł. Rozbieżności dotyczą także dalszych okresów. Choć w większości wypadków według zestawienia opracowanego przez powódkę została pobrana większa kwota, a według historii rachunku mniejsza, to

zdaniem Sądu sam fakt występowania znacznych rozbieżności między opracowanym zestawieniem a materiałem źródłowym nie pozwala na przyjęcie danych z zestawienia za wiarygodne i dokonanie na ich podstawie ustalenia. Wątpliwości Sądu budziły również dane ujęte w zestawieniu na k. 93-93v dotyczące kwot na IKS, których wysokości powód nie wyjaśnił. Nie zostało także wyjaśnione, jak ostatecznie zostały zaksięgowane kwoty pobrane z rachunku na poczet ubezpieczenia (zestawienie co do rozliczenia wpłat w ogóle nie zawiera takiej pozycji). Sąd uznał, że w niniejszym przypadku sytuacja jest o tyle specyficzna, że pozwani jako osoby niebędące stroną umowy, mogli nie wiedzieć czy i w jaki sposób realizowane są obowiązki wynikające z umowy pożyczki, także po śmierci pożyczkobiorcy. Skoro zaś powód twierdzi, że zadłużenie z umowy istnieje, to winien przedstawić materiał, na podstawie którego ustalił jego wysokość i winien być to materiał, który umożliwia zweryfikowanie obliczeń i raportów spłaty sporządzonych dla niniejszej umowy (na k. 36-37 akt). W danym przypadku materiału takiego brak. Rozliczenie spłat pożyczki za okres do śmierci pożyczkodawcy budzi zastrzeżenia z uwagi na wskazane wyżej rozbieżności. To powoduje, że nie można uznać za uzasadnione i wykazane, obciążenie pożyczkodawcy opłatami windykacyjnymi, jakie zostały ujęte na karcie 93-93v, a to dodatkowo podważa prawidłowość zaliczenia uiszczonych kwot na poszczególne należności, przede wszystkim z tytułu odsetek i kapitału pożyczki. Zdaniem Sądu w tej sytuacji, gdy pozwani nie byli stroną umowy pożyczki, nie można w niniejszym procesie wymagać od nich, aby wykazali, że pożyczka została w całości spłacona. Brak dowodów z ich strony w tym zakresie nie pozwala na przyjęcie, że występuje zadłużenie co najmniej w takiej wysokości, jak wskazuje powód, skoro powód będący profesjonalnym podmiotem, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. nie oferuje dostatecznych dowodów na okoliczność sposobu wyliczenia przez siebie wysokości zadłużenia, tylko przedstawia w tym zakresie własne twierdzenia i szczątkowy materiał źródłowy uniemożliwiający zweryfikowanie jego twierdzeń.

Sąd nie znalazł podstaw do podjęcia z urzędu czynności dowodowych w celu wyjaśnienia okoliczności budzących wątpliwości. Żaden przepis nie nakłada na sąd w postępowaniu cywilnym obowiązku dążenia do ustalenia prawny obiektywnej. Uchylenie art. 3 § 2 k.p.c. ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego (...) (Dz. U. Nr 43 z 1996 r., poz. 189) jednoznacznie wskazuje, iż wołą ustawodawcy było zwolnienie sądu z obowiązku wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Stąd też rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c., 232 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Ukształtowany przez wskazaną nowelę system kontradiktoryjnego procesu wzmocnił odpowiedzialność strony za wynik procesu, gdyż art. 232 zd. drugie k.p.c. stwarza sądowi tylko możliwość, a nie obowiązek, dopuszczenia uzupełniająco dowodu nie wskazanego przez strony. Pozostawienie tej możliwości należy traktować jako wyjątek od zasady sformułowanej w pierwszej części tego przepisu, który znajduje zastosowanie w zupełnie szczególnych wypadkach np. gdy dopuszczenie z urzędu dowodów jest szczególnie uzasadnione np. z uwagi na charakter roszczenia, ograniczone możliwości i umiejętności dowodowe strony lub z innych racji wymagających ochrony. Takie w niniejszej sprawie nie zaistniały. Powód jest profesjonalnym podmiotem, działał przez zawodowego pełnomocnika, winien mieć zatem świadomość przedstawienia materiału, który nie będzie budził wątpliwości sądu i pozwoli na dokonanie jednoznacznych, precyzyjnych ustaleń. Obowiązku tego powód nie udźwignął.

Mając powyższe na względzie, Sąd uznał, że roszczenie nie zostało wykazane co do wysokości i powództwo w całości oddalił.

Konsekwencją powyższego było obciążenie powoda kosztami procesu, zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., których wysokość odpowiadała kosztom zastępstwa procesowego pełnomocnika pozwanych i opłat skarbowych od dwóch pełnomocnictw. Wysokość wynagrodzenia została ustalona w stawce minimalnej zgodnie z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).

SSR Joanna Suchecka